

961109-1

Člověk (= lidstvo ve svých nejlepších představitelích) si s postupujícím rozvojem svého vědomí začíná uvědomovat nesamozřejmost toho, že některé „věci“ či spíše děje, události „mají smysl“ nebo že za určitých podmínek „mohou mít smysl“ (do té doby jakousi „smysluplnost“ bere jako samozřejmou). Na otázku, zda svět vcelku má či nemá smysl, nemůže ovšem dát hned spolehlivou odpověď, která by odolávala kritickému přezkoumávání, protože takové kritické zkoumání předpokládá změnu myšlenkové orientace a vůbec myšlenkového stylu, totiž přechod od myšlení mytického k myšlení logickému. Proto můžeme najít první doklady relevantních úvah o vztahu mezi smyslem (smysluplností) a světem věcí, resp. událostí teprve v začátcích myšlení filosofického. Protože se filosofie dějinně ustavila či ustavovala zároveň s geometrií (matematikou), muselo nutně dojít k tomu, že dojem z nalezeného smyslu světa geometricky myšleného byl na jedné straně neobyčejně sugestivní (mnohem sugestivnější, než dokázal kdy být mýtus), ale na druhé straně nutně otrásl běžné pocívaným smyslem „světa lidského života“. To zprvu řada filosofů prostě nebrala dost vážně, protože se nadšeně stavěla na pozici řeckou filosofií objeveného a vynálezem pojmovosti stále víc upřesňovaného LOGU. Někteří starověcí filosofové došli dokonce tak daleko, že prostě popřeli jak skutečnost samotného života, tak i mnohost a dějovost a vůbec čas (např. eleaté nebo atomisté apod.). Znovuobjevení oné zvláštní „dimenze“ toho, o čem je možno, a dokonce nutno myslet a hovořit jako o světě smyslu či smysluplnosti, úzce souvisí s obnovením a domýšlením vnímavosti pro časovost, časování a čas vůbec: smysl není a nemůže být tam, kde není specifickým způsobem zpřítomňována budoucnost. Místo smysluplnosti a smyslu je tam, kde aktuálně se dějící přítomnost se vztahuje k „budosti“ a budoucnosti tak, že na ně odpovídá, tj. že odpovídá na nepředemětné výzvy, které z budoucnosti (adresně) přicházejí. A v tom smyslu je také „smysl“ a smysluplnost vždy čímsi ještě definitivně nerozhodnutým (tedy nikoliv nějakým TELOS, cílem a zároveň koncem, k němuž vše směřuje jako k tomu, o čem je rozhodnuto a co je nějakým zvláštním způsobem „dáno“ již na počátku).

(Písek, 961109-1.)